

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/160264,Raciborz-oddaje-hold-Zolnierzom-Niezlomnym-Raciborz-27-lutego-2022.html>
27.04.2024, 03:57

Racibórz oddaje hołd Żołnierzom Niezłomnym - Racibórz, 27 lutego 2022

W obchodach wzięł udział dr Karol Nawrocki, prezes Instytutu
Pamięci Narodowej.

Prezans Narodowy
Prezans Burmistrzowski Prezans
Andrzeja Dudy
w Radcu Opatrzono Nierozdzielnie

1918 · 2018

**Komitet Budowy Pomnika
Żołnierzy Wyklętych w Raciborzu**
ZAPRASZA NA

**RACIBORSKIE OBCHODY
NARODOWEGO DNIA PAMIĘCI
ŻÓLNIEZY WYKLĘTYCH**

27 · 02 · 22
WIOSENNA

1400 - 4 km przed Zakładem Kamień w Raciborzu, ul. Schenkelfa 14
**ODŚLONIECIE POMNIKA
ŻÓLNIEZY WYKLĘTYCH**

1600 - Raciborskie Gimnazjum Kultury ul. Chwałki 21
KONCERT KU CZCI NIEZŁAMNYCH
w wykonaniu Chóru i Orkiestry Filharmonii Śląskiej
Requiem W. A. Mozarta
programiera „Muzyka Aniołów” A. Wesolowskięgo

godziny: 18:00-19:00, w godzinach wolnych od pracy, wstęp wolny

1800 - Sala Okręgu Sędziowskiego w Raciborzu, ul. Wodki Polowej 21
Zaproszenie: „Raciborska i Okręgowo
Żołnierzy Wyklętych smutnych w raciborskim
Zakładzie Kamień”

2200 - Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Raciborzu, ul. Piłsudskiego 29
Misa Święta
pod przewodnictwem ppłk. W. Urchowicza
odbywająca się w języku polskim

27 lutego 2022 r. odbyły się Raciborskie Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, podczas których został odsłonięty monument upamiętniający bohaterów, którzy poświęcili życie niepodległej Ojczyźnie. W raciborskim więzieniu przetrzymywano Żołnierzy Niezłomnych, znanych z imienia i nazwiska, którzy zmarli i spoczęli na raciborskiej „Łączce” – cmentarzu Jeruzalem. Dla ich upamiętnienia przy zakładzie karnym w Raciborzu stanął Pomnik Żołnierzy Wyklętych. Obchody zostały zorganizowane przez Komitet Budowy Pomnika Żołnierzy Wyklętych. W jego składzie znalazł się m.in. prezes IPN Karol Nawrocki oraz dyrektor katowickiego oddziału IPN dr Andrzej Sznajder.

Obchody rozpoczęły się od sympozjum „Poszukiwania i identyfikacja Żołnierzy Wyklętych zmarłych w raciborskim więzieniu i pochowanych na cmentarzu Jeruzalem w Raciborzu” w sali głównej Sądu Rejonowego w Raciborzu. W dyskusji wzięli udział m.in. dr Andrzej Sznajder, dyrektor Oddziału IPN w Katowicach oraz Michał Woś, wiceminister sprawiedliwości. O godz. 12.00 została odprawiona msza św. pod przewodnictwem bp. Wiesława Lechowicza Ordynariusza Polowego Wojska Polskiego w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa. Następnie odbyło się uroczyste odsłonięcie Pomnika Żołnierzy Wyklętych, z udziałem prezesa IPN. dr. Karola Nawrockiego.

– Jak naiwni byli i nadal pozostają ci, którzy w przeszłości, w historii, widzą tylko zapis minionej rzeczywistości. Którzy nie dostrzegali, nie chcą do dzisiaj, dojrzeć pewnych funkcjonujących mechanizmów działania, nie chcą spoglądać w przeszłość, aby budować nasz dobrobyt spokój i bezpieczeństwo w XXI w. i myśleć o naszej przyszłości – mówił prezes Instytutu podczas uroczystości odsłonięcia pomnika, nawiązując zarówno do wydarzeń historycznych, jak i najnowszych.

– Gdy w XIX w. polscy partyzanci walczyli w powstaniu styczniowym o wolną i niepodległą Polskę, to carska Rosja nazywała ich terrorystami. Kiedy w 1920 r. bolszewickie hordy szły

na Europę, to jak twierdzili Sowieci, szli po to, żeby budować nowy, wolny i demokratyczny świat. Także po 17 września 1939 r. Związek Sowiecki, jak sam chciał twierdzić, wyzwalał zachodnią Białoruś i zachodnią Ukrainę, a dwa zgromadzenia tych państw, same rzekomo poprosiły o tę wolność, która była zniewoleniem i końcem znanej wówczas Europy. Wyzwoliciele, jak chcieli siebie nazywać, przyszli także do Polski w roku 1945, po to, aby mordować polskich bohaterów, gwałcić polskie kobiety i niszczyć ducha niepodległości Polski – przypomniał dr Nawrocki. – Także dzisiaj, w XXI w. – podkreślił – widzimy sekwencję działania historycznego. Przebrani w mundury Federacji Rosyjskiej, a z Leninem i Stalinem w swojej głowie i w sercach, żołnierze „wyzwalają” Ukrainę mordując kobiety, dzieci i zabijając żołnierzy niepodległego państwa.

– W roku 1945 żołnierze podziemia antykomunistycznego nie zgodzili się na kłamstwo i propagandę. Nie ugięli się przed wielką siłą Związku Sowieckiego najwierniejsi z wiernych, którzy wypełniali przysięgę złożoną w roku 1939. Kilkunastu z nich straciło życie w raciborskim więzieniu – powiedział prezes Instytutu podczas uroczystości odsłonięcia poświęconego im pomnika.

Na zakończenie zaplanowano koncert ku czci Niezłomnych w wykonaniu chóru i orkiestry Filharmonii Śląskiej wraz z solistami – Requiem d-moll (KV 626) W.A. Mozarta, prapremiera Muzyka Aniołów A. Wesołowskiego w Raciborskim Centrum Kultury.

* * *

Są w Polsce miejsca szczególne, w których Niezłomni – jeśli nie oddali życia na polu bitwy – tracili życie w kazamatach ubeckich, w czasie tortur czy w komunistycznych więzieniach, gdzie odbywali niesłuszną karę po tzw. pokazowych procesach sądowych w straszliwych warunkach. Takim miejscem kaźni był budynek raciborskiego więzienia. Przetrzymano tam Żołnierzy Niezłomnych, znanych z imienia i nazwiska, którzy zmarli i spoczęli w bezimiennych grobach na raciborskiej „Łączce” – cmentarzu Jeruzalem. Dla ich upamiętnienia przy zakładzie karnym w Raciborzu stanął Pomnik Żołnierzy Wyklętych.

Instytut Pamięci Narodowej prowadzi identyfikację Niezłomnych, straconych i zmarłych w raciborskim więzieniu w latach 1947–1952.

Podczas pierwszego etapu prac poszukiwawczych, w listopadzie 2020 r. na cmentarzu „Jeruzalem” pracownicy Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN odnaleźli szczątki 9 ofiar. Na przełomie czerwca i lipca 2021 r. Biuro Poszukiwań przeprowadziło drugi etap prac poszukiwawczych. W typowanych miejscach odnaleziono szczątki 6 osób. Kontekst archeologiczny i analiza antropologiczna wykazały, że mogą to być straceni i zmarli w latach 1947–1952 w raciborskim więzieniu poszukiwani.

Więzienie Centralne w Raciborzu przyjmowało po wojnie skazanych z całej Polski, w tym także karanych za działalność niepodległościową. Większość osadzonych, którzy w latach 1945–1956 zmarli, prawdopodobnie z powodu epidemii gruźlicy w zimnych, przepełnionych celach – pogrzebano na cmentarzu „Jeruzalem”.

Nekropolia jest wyjątkowa ze względu na zachowane na jej tyłach, w niemal nienaruszonym stanie, powojenne pochówki, co umożliwia badanie archeologiczne w pierwotnym ułożeniu spoczynkowym.